

Dariusz FATUŁA

Stopa oszczędności gospodarstw domowych — różnice w ujęciu mikro- i makroekonomicznym

Oszczędności gospodarstw domowych mogą być obliczane na podstawie danych z *Badań Budżetów Gospodarstw Domowych* prowadzonych przez GUS (ujęcie mikro) oraz w ujęciu sektorowym z rachunków narodowych (ujęcie makro). Oba te ujęcia są z oczywistych względów różne i nie należy oczekiwać takich samych wyników. Mimo tego można by się spodziewać, że podobne kategorie obliczane na podstawie obu źródeł danych nie będą różniły się znacząco lub przynajmniej podążać będą w tym samym kierunku w kolejnych latach. Tymczasem stopa oszczędności gospodarstw domowych liczona na podstawie tych ujęć w pięciu latach była diametralnie różna. Aby właściwie zdiagnozować zjawisko, należy wskazać na to, co ujmuje i jak liczona jest ta kategoria w obu przypadkach. Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na różnice w obliczanej na podstawie danych mikro- i makroekonomicznych stopie oszczędności gospodarstw domowych oraz próba wyjaśnienia przyczyn tych różnic, z jednoczesną propozycją ich wyeliminowania.

BADANIA BUDŻETÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH

Tutaj punktem wyjścia do obliczenia oszczędności gospodarstw domowych jest przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na gospodarstwo lub na osobę w gospodarstwie domowym. Dochód ten podawany jest według różnych typów gospodarstw domowych oraz w kategorii ogółem. Jak podają uwagi ogólne¹ do działu IX publikacji GUS: *dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności*, zastrzegając jednocześnie od 2004 r.: *do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego*. Odejmując zatem przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych (do których wchodzi pozostałe wydatki) od przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego otrzymujemy przyrost oszczędności². Wielkości te w latach 2008—2011 zawiera tabl. 1.

¹ *Rocznik...* (2012), GUS, s. 280.

² Taki sam wynik można otrzymać odejmując wydatki na towary i usługi konsumpcyjne od dochodu do dyspozycji, który różni się od dochodu rozporządzalnego pozostałymi wydatkami.

TABL. 1. DOCHÓD, WYDATKI I PRZYRÓST OSZCZĘDNOŚCI NA 1 GOSPODARSTWO DOMOWE OGÓŁEM

L a t a	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 gospodarstwo domowe	Przeciętne miesięczne wydatki na 1 gospodarstwo domowe	Przyrost oszczędności na 1 gospodarstwo domowe	Stopa oszczędności na 1 gospodarstwo domowe w % dochodu
	w zł			
2007	2627,15	2290,78	336,37	12,8
2008	2958,09	2558,46	399,63	13,5
2009	3152,91	2706,47	446,44	14,2
2010	3375,33	2805,48	569,85	16,9
2011	3471,60	2872,24	599,36	17,3

Źródło: Rocznik... (z lat 2008—2012), GUS.

Należy podkreślić, że wydatki gospodarstw domowych w ujęciu mikro obejmują nie tylko tradycyjnie rozumiane towary konsumpcyjne, jak żywność i napoje, ale także przedmioty trwałego użytkowania, jak: samochody, pralki, lodówki, telewizory. Do tej kategorii wchodzi także koszty utrzymania mieszkania, natomiast nie jest wliczana tzw. akumulacja³, czyli najogólniej mówiąc wydatki na zakup ziemi, domów, mieszkań⁴, co w przypadku gospodarstw domowych można z pewnym zastrzeżeniem nazwać wydatkami inwestycyjnymi. Zasada taka wydaje się słuszna, gdyż zakup tego typu dóbr najczęściej pochodzi z odkładanych pieniędzy lub zaciąganych kredytów i nie ma charakteru „bieżących” wydatków. Na szerszy opis pozycji oszczędnościowych po stronie rozchodowej składają się:

- wpłacone lokaty, w tym zakupione papiery wartościowe,
- spłacone pożyczki i kredyty,
- pożyczki pieniężne udzielone osobom prywatnym,
- składki ubezpieczeniowe na życie,
- zakup, remont i modernizacja majątku rzeczowego (nieruchomości, środków trwałych użytkowanych w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie)⁵.

Reasumując, można stwierdzić, że do oszczędności gospodarstw domowych w tym ujęciu można zaliczyć pieniądze, które nie weszły do szerokiej kategorii wydatków i są przeznaczone na powiększenie przechowywanej gotówki, są to różnego typu lokaty na rynku finansowym, spłacone pożyczki oraz zakup i remont nieruchomości i środków trwałych użytych w działalności produkcyjnej gospodarstwa domowego.

³ Szerszą dyskusję nad rozróżnieniem majątku, aktywów, oszczędności i inwestycji gospodarstw domowych można znaleźć: Fatuła D. (2010), s. 108—137.

⁴ Do 1997 r. środki takie zaliczano do wydatków konsumpcyjnych.

⁵ *Budżety...* (2011), GUS, s. 18

Jak wynika z tabl. 1, stopa oszczędności (liczona jako oszczędności do dochodu) w latach 2008—2011 systematycznie rosła, co, choć w odmiennym ujęciu, częściowo potwierdzają inne badania⁶. Uzasadnieniem rosnącej stopy oszczędności w okresie kryzysu, mimo wolniejszego przyrostu dochodu lub nawet jego niewielkiego spadku w ujęciu realnym, może być niepokój związany z możliwością utraty pracy, niepewnością co do dalszego rozwoju sytuacji ekonomicznej kraju i samego gospodarstwa domowego⁷. Spadek optymizmu konsumentów potwierdzają badania GUS (wskaźniki koniunktury konsumenneckiej), SGH (wskaźnik kondycji gospodarstw domowych, badanie koniunktury na rynku *consumer finance*) czy Ipsos (wskaźnik optymizmu konsumentów).

SEKTOR GOSPODARSTW DOMOWYCH W RACHUNKACH NARODOWYCH

W rachunkach narodowych punktem wyjścia do obliczenia oszczędności gospodarstw domowych jest dochód do dyspozycji brutto sektora, który w przybliżeniu w skali makro odpowiada dochodowi rozporządzalnemu w skali mikro. Dochód do dyspozycji brutto jest korygowany o zmianę udziałów netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych⁸. Dochody do dyspozycji brutto służą finansowaniu spożycia indywidualnego z dochodów osobistych oraz oszczędności brutto (tabl. 2). Spożycie indywidualne z dochodów osobistych może być zatem pewnym odpowiednikiem w skali makro wydatków podawanych w budżetach gospodarstw domowych w skali mikro. Składniki obu kategorii obejmują zasadniczo analogiczny zakres (żywność i napoje, odzież i obuwie, edukacja, restauracje i hotele, inne towary i usługi). Podobnie też nie obejmują wydatków na zakup ziemi, domów i mieszkań⁹. Stopy oszczędności w takich ujęciach powinny zatem być podobne, a przynajmniej podążać w tych samych kierunkach w okresach kilkuletnich. Tymczasem największa różnica występuje w roku 2011, kiedy to z badań budżetów wynika, że stopa oszczędności wzrosła do 17,3%, a dane z rachunków narodowych wskazują, że spadła do 1,8%.

⁶ *Postawy...* (2012); *Polacy...* (2010).

⁷ Szerzej o wpływie cyklu koniunkturalnego na zachowania finansowe gospodarstw domowych: Fatuła D. (2009), s. 129—139; *Zmiany skłonności do konsumpcji i oszczędzania gospodarstw domowych w warunkach zmian koniunktury* (2013), referat autora na konferencję *Zachowania gospodarstw domowych w warunkach zmian koniunktury*, 11 kwietnia 2013 r., zorganizowaną przez Katedrę Badań Rynku Usług Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

⁸ Jest to różnica między wartością składek na ubezpieczenie społeczne — w odniesieniu do płatności emerytalnych — wpłaconych do prywatnych kapitałowych systemów ubezpieczeń społecznych powiększoną o uzupełnienia do składek płaconych od dochodów przypisanych posiadaczom polis ubezpieczeniowych a opłatą za usługi ubezpieczeniowe, *Rocznik...* (2012), s. 672.

⁹ Dokładniejszy opis przedstawiający charakterystykę konsumpcji indywidualnej w ujęciu sektorowym można też znaleźć: Bywalec C. (2012), s. 80.

TABL. 2. DOCHÓD DO DYSPOZYCJI BRUTTO, SPOŻYCIE INDYWIDUALNE Z DOCHODÓW OSOBISTYCH, OSZCZĘDNOŚCI BRUTTO W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH

L a t a	Dochód do dyspozycji brutto po korekcie	Spożycie indywidualne z dochodów osobistych	Oszczędności brutto	Stopa oszczędności brutto w % dochodu
	w mln zł			
2007	773991	701556	72435	9,4
2008	801485	773822	27663	3,5
2009	886232	809737	76495	8,6
2010	927428	856184	71244	7,7
2011	937795	920507	17288	1,8

Źródło: *Rocznik...* (z lat 2008—2012), GUS (dane z lat 2007—2010 po aktualizacji z roczników statystycznych wydanych dwa lata później).

Należy zauważyć, że finansowanie przez gospodarstwa domowe w skali makro wydatków na nieruchomości mieszkaniowe, remonty oraz nakłady brutto na środki trwałe i obrotowe (w ramach działalności gospodarczej i rolniczej prowadzonej przez gospodarstwo domowe) jest wykazywane jako akumulacja gospodarstw domowych w tabelach popytu krajowego. Elementy te, nie wchodząc w skład spożycia indywidualnego z dochodów osobistych, mogą być finansowane z oszczędności brutto danego roku oraz zmian sald skumulowanych oszczędności z lat poprzednich i zmian sald kredytów na takie cele. Szczegółowe dane dotyczące rachunku kapitałowego, obejmujące stronę przychodową i rozchodową oszczędności gospodarstw domowych, znajdują się w rachunkach narodowych według sektorów instytucjonalnych. Wykazywane są tam wierzytelności netto (jako oszczędności finansowe) oraz zadłużenie netto (jako przyrost długu).

Środki na akumulację mogą pochodzić z oszczędności z danego roku oraz ze skumulowanych oszczędności z lat poprzednich i kredytów. Niemniej jednak oszczędności z danego roku, jakkolwiek powstają i są spożytkowywane, powinny służyć do obliczenia stopy oszczędności. Stopa taka powinna przynajmniej w przybliżeniu odzwierciedlać zachowania gospodarstw domowych także w skali mikro. Brak odpowiedniości tej bardzo podobnej kategorii w skali mikro i makro wprowadza pewne zamieszanie do zrozumienia istoty oszczędności tych ważnych podmiotów w gospodarce narodowej i wskaźników z nią związanych.

PRZYCZYNY RÓŻNIC I MOŻLIWOŚCI ICH KOREKTY

Pierwszym czynnikiem powstania tak znaczących różnic może być *niewłaściwe oddzielenie funkcji produkcyjnej od konsumpcyjnej, nie można bowiem wyraźnie oddzielić środków i decyzji podejmowanych w roli konsumenta i producenta w gospodarstwie domowym*. Gospodarstwa domowe pracujące na

własny rachunek oraz w rolnictwie mogą nie umieć odróżnić dochodów z działalności gospodarczej (nadwyżka operacyjna brutto) od *wynagrodzenia za pracę wykonywaną przez właściciela czy też innych członków gospodarstwa domowego*¹⁰ oraz kosztów w takiej działalności od spożycia indywidualnego na potrzeby członków gospodarstwa domowego.

Wyraźnie wyższa stopa oszczędzania występuje w gospodarstwach rolników (w latach 2010 i 2011 przekraczała 25% dochodu), ale w gospodarstwach pracujących na własny rachunek w tym samym czasie nie odbiegała od kategorii ogółem (ok. 18%, w stosunku do ok. 17% w kategorii ogółem). Można więc domniemywać, że gospodarstwa rolników nie radzą sobie z odróżnieniem „nadwyżki operacyjnej brutto” od dochodu, a pieniądze pozostałe po odjęciu kosztów działalności traktują jak oszczędności gospodarstwa domowego, a nie jako przeznaczone na dalszą działalność rolniczą, obciążoną dużą sezonowością wydatków i przychodów.

Gospodarstwa pracujących na własny rachunek zmuszone do prowadzenia przynajmniej uproszczonych zasad ewidencji księgowej (książka przychodów i rozchodów, ryczałt itp.) lepiej rozróżniają wspomniane kategorie. Mimo tego, ze względu na udział gospodarstw rolników w całej próbie (niespełna 5% w analizowanym okresie), nie powinno to tak znacząco wpływać na ten wskaźnik. Pozostaje oczywiście kwestia reprezentatywności badań budżetów. Przy próbie ponad 37 tys. gospodarstw domowych nie ma podstaw do wątplenia w ich reprezentatywność. Nawet jeśli udałoby się jednak wykazać drobne odstępstwa, nie mogłyby one aż tak znacząco wpływać na omawiany wskaźnik.

Z badań B. Liberdy¹¹ wynika, że na stopę oszczędzania *wpływają bardzo znacznie najniższe ujemne i najwyższe dodatnie oszczędności gospodarstw domowych*, wobec czego *jako miarę stóp oszczędzania w skali całej populacji stosuje się z reguły medianę, określającą wielkość oszczędności środkowego gospodarstwa domowego*. W danych GUS stosuje się miary przeciętne, które w uproszczeniu powstają jako podzielenie sumy dochodów lub wydatków wszystkich podmiotów w danej grupie przez ich liczbę. Nieuwzględniane są gospodarstwa domowe, których członkowie nie podali żadnej odpowiedzi, natomiast brane są pod uwagę gospodarstwa domowe wykazujące zerowy lub ujemny dochód, co może zniekształcać nieco wartość stóp oszczędzania. Zniekształcenie to jednak nie powinno przekraczać jednego p.proc. i raczej działać w kierunku spadku stóp oszczędzania¹², a nie ich nadmiernego wzrostu w stosunku do wskaźnika obliczonego z rachunków narodowych. Należy także podkreślić, że z metodologicznego punktu widzenia stopa oszczędności „przeciętne” gospodarstwa domowego (wskazanego np. przez wartość mediany) jest

¹⁰ *Rachunki...* (2012), GUS, s. 41.

¹¹ Liberda B. (2000), s. 81.

¹² Gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł stanowią ok. 4% próby i mają stopy oszczędzania wyraźnie niższe od innych kategorii gospodarstw domowych.

czym innym niż przeciętna stopa oszczędzania w skali populacji (jako np. średnia z uzyskanych danych).

Intryguje jednak niska wartość oszczędności brutto jako pozycji bilansującej w rachunku wykorzystania dochodów, szczególnie w roku 2011 r. Dynamika dochodów realnych gospodarstw domowych w 2011 r. wyniosła 101,2 w stosunku do roku poprzedniego, a dynamika spożycia indywidualnego z dochodów osobistych w cenach stałych 102,5. Wyższa dynamika spożycia niż dochodów może wskazywać na zmniejszenie oszczędności, ale jak wynika ze wspomnianych danych mikro i innych badań oraz nastrojów konsumenckich, gospodarstwa domowe raczej starały się oszczędzać wobec niepewności co do zakończenia lub pogłębienia kryzysu trwającego od kilku lat. Biorąc to pod uwagę, spadek stopy oszczędzania w skali roku z 7,7% do 1,8% szczególnie zaskakuje. Nie wyjaśnia tego do końca korekta z tytułu zmiany udziałów netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych (tabl. 3).

TABL. 3. WPŁYW KOREKTY Z TYTUŁU ZMIANY UDZIAŁÓW NETTO GOSPODARSTW DOMOWYCH W REZERWACH FUNDUSZY EMERYTALNYCH NA ZMIANY STOPY OSZCZĘDNOŚCI BRUTTO

L a t a	Korekta z tytułu zmiany udziałów netto gospodarstw domowych w rezerwach funduszy emerytalnych w % dochodu do dyspozycji brutto	Zmiana korekty w stosunku do roku poprzedniego w p.proc.	Stopa oszczędności brutto gospodarstw domowych w % dochodu do dyspozycji brutto (po korekcie)	Zmiana stopy oszczędności brutto gospodarstw domowych w stosunku do roku poprzedniego w p.proc.
2007	4,16	—	9,4	—
2008	-0,23	-4,39	3,5	-5,9
2009	4,58	4,81	8,6	5,2
2010	4,63	0,05	7,7	-0,9
2011	0,36	-4,27	1,8	-5,8

Ź r ó d ł o: *Rocznik...* (z lat 2009—2012), dział XXV.

Spadek i wzrost odsetka korekty w stosunku do dochodu idzie w parze ze spadkiem i wzrostem stopy oszczędzania¹³ we wszystkich (oprócz 2010 r.) analizowanych latach (tabl. 3). Różnice te mogą więc tylko częściowo i nie w każdym roku uzasadniać generalnie malejącą stopę oszczędności brutto gospodarstw domowych, nawet jeśli uwzględni się poza tym zmiany spożycia indywidualnego z dochodów osobistych.

Innym ważnym elementem, na który w analizie warto zwrócić uwagę, są różnice udziałów poszczególnych pozycji w wydatkach (budżety) w stosunku do udziału analogicznych pozycji w spożyciu indywidualnym (rachunki sektorowe).

¹³ Jako zmiana p.proc. w stosunku do poprzedniego roku.

TABL. 4. UDZIAŁY NAJWAŻNIEJSZYCH POZYCJI W WYDATKACH (budżety gospodarstw domowych) ORAZ W SPOŻYCIU INDYWIDUALNYM (rachunki sektorowe)

L a t a	Udział żywności i napojów bezalkoholowych			Udział użytkowania mieszkania i nośników energii.			Udział innych towarów i usług		
	w wydatkach (budżety)	w spożyciu (rachunki sektorowe)	różnica udziałów w p.proc.	w wydatkach (budżety)	w spożyciu (rachunki sektorowe)	różnica udziałów w p.proc.	w wydatkach (budżety)	w spożyciu (rachunki sektorowe)	różnica udziałów w p.proc.
2007	26,6	20,7	5,9	18,4	23,0	-4,6	5,3	13,4	-8,1
2008	25,6	20,1	5,5	18,9	23,7	-4,8	5,2	13,3	-8,1
2009	25,1	20,1	5,0	19,7	24,4	-4,7	5,3	12,0	-6,7
2010	24,8	19,6	5,2	20,2	24,2	-4,0	5,2	12,5	-7,3
2011	25,0	18,9	6,1	20,7	24,3	-3,6	5,2	12,6	-7,4

Źródło: Rocznik... (2008—2012), dział XXV.

Tablica 4 pokazuje, że w analizowanym okresie udział żywności i napojów bezalkoholowych jest o ok. 5—6 p.proc. wyższy w budżetach niż w rachunkach sektorowych. Z kolei udział użytkowania mieszkania i nośników energii jest o ok. 3,6—4,8 p.proc. niższy w budżetach niż w rachunkach sektorowych, a udział innych towarów i usług jest o 6,7—8,1 p.proc. niższy w budżetach niż w rachunkach sektorowych. Łącznie więc udział tych trzech najbardziej znaczących pozycji jest od 4,9 p.proc. do 7,4 p.proc. wyższy w rachunkach sektorowych niż w badaniach budżetów.

Trudno w tym miejscu wyjaśnić wspomniane różnice — podejścia mikro i makro różnią się sposobem liczenia i rządzą się swoją specyfiką, zatem nie należy oczekiwać dokładnie tych samych danych. Szczególnie jednak dziwi ponad dwukrotnie wyższy (5,2—12,6% w 2011 r.) udział innych towarów i usług (wchodzą tu wydatki na higienę osobistą) w skali makro niż mikro. Można domniemywać, że wyższe udziały tych dwu kategorii w skali makro wynikają z niezamierzonego wliczania do rachunków gospodarstw domowych pozycji, które powinny dotyczyć raczej prowadzonej działalności gospodarczej niż funkcji konsumpcyjnej gospodarstw domowych. Wydzielenie wydatków według tych dwu kategorii jest zapewne utrudnione. Pomysłem może być tu zaliczanie do kategorii wydatków według funkcji konsumpcyjnej gospodarstw domowych tylko tych, na które nie są pobierane faktury VAT. Żądanie faktury VAT świadczy o chęci wliczenia kosztów w działalność gospodarczą. Jednak w ramach uproszczonej księgowości do kosztów działalności gospodarczej mogą być w niektórych przypadkach wliczane także zakupy na podstawie rachunku lub paragonu fiskalnego. Wydzielenie w takim przypadku funkcji konsumpcyjnej od kosztów prowadzonej działalności na własny rachunek pozostaje kwestią interpretacji podmiotu.

Podobna uwaga może także dotyczyć szeroko rozumianych nakładów na nieruchomości i środki trwałe, które wchodzą w skład akumulacji. Akumulacja,

zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej 2012* powinna być finansowana m.in. z oszczędności brutto danego roku, a nie może być częścią pozycji, które dopiero kształtują te oszczędności.

Należy jeszcze raz podkreślić, że operowanie w przypadku podejścia mikro danymi opartymi na próbie losowej (ze wszystkimi tego konsekwencjami), a w przypadku podejścia makro — danymi sektorowymi, zawsze będzie prowadziło do różnic w analizowanym zakresie. Różnice te jednak nie powinny być przy właściwej metodologii aż tak wielkie, a wskaźniki podążać w przeciwnych kierunkach, co prowadzić może do błędnych interpretacji zachowań gospodarstw domowych.

Jeśli nie uda się znaleźć sposobu na zbliżenie obu wskaźników w skali mikro i makro, należałoby moim zdaniem pozostać przy nazywaniu różnicy pomiędzy dochodem rozporządzalnym i wydatkami — przyrostem oszczędności (badania budżetów) i nie należałoby używać tej nazwy w rachunkach narodowych (lub powinno się ją zmienić). Uzasadnieniem takiej propozycji jest to, że badacze zajmujący się gospodarstwami domowymi, a szczególnie ich oszczędnościami, częściej polegają na badaniach budżetów, interpretując zachowania tych podmiotów najpierw w skali mikro, a dopiero potem wyciągając wnioski odnoszące się do procesów w skali mezo lub makro. Dla badaczy koniunktury natomiast ważniejsze wydają się być dane makro. Współpraca obu tych grup¹⁴, na podstawie choć częściowo porównywalnych danych, może prowadzić do lepszego zrozumienia zarówno zachowań gospodarstw domowych, jak i natury oraz przyczyn zmian koniunktury.

dr hab. Dariusz Fatuła — Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

LITERATURA

Budżety Gospodarstw Domowych (z lat 2007—2011), GUS

Bywalec C. (2012), *Ekonomika i finanse gospodarstw domowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Fatuła D. (2009), *Zachowania finansowe gospodarstw domowych a zmiany koniunktury gospodarczej*, [w:] *Rynek usług finansowych a koniunktura gospodarcza*, red. J. Garczarczyk, Cedewu.pl, Warszawa

Fatuła D. (2010), *Zachowania polskich gospodarstw na rynku finansowym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

Liberda B. (2000), *Oszczędzanie w gospodarce polskiej. Teorie i fakty*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa

¹⁴ Przykładem takiej współpracy i wymiany poglądów była konferencja *Zachowania gospodarstw domowych w warunkach zmian koniunktury*, która odbyła się 11 kwietnia 2013 r., zorganizowana przez Katedrę Badań Rynku Usług Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

- Polacy o swoich długach i oszczędnościach* (2010), Centrum Badania Opinii Społecznej, nr BS/50/2010, Warszawa, kwiecień
- Postawy Polaków wobec oszczędzania* (2012), raport Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy, TNS Polska, wrzesień
- Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2007—2010* (2012), GUS
- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej* (z lat 2008—2012), GUS

SUMMARY

The article discusses the method of calculating the rate of household savings based on data from sample survey of household budgets and data from the national accounts (household sector). Significant differences in the values of saving rates calculated in both approach in years 2007—2011 were observed. Selected data items affecting the formation of savings category in both approaches were analyzed. Among the possible causes of differences in saving rates the following were discussed: limited ability of some households to separate the consumer and the production functions, taking into account income adjustment for the change in net equity of households in pension fund reserves as well as differences in the share of expenditure of significant items affecting this category. The goal of discussion is to propose changes in method or definition leading to alignment the value of the saving rates at the micro- and macro-economic scale.

РЕЗЮМЕ

Статья рассматривает методы расчета нормы сбережений домашних хозяйств на основе данных из обследования бюджетов и из национальных счетов. Было обращено внимание на значительные различия исчисляемых таким образом норм сбережения в 2007—2011 гг. Были анализированы некоторые данные влияющие на эти различия. Среди возможных причин дифференциации была охарактеризована ограниченная способность некоторых домашних хозяйств к разделению потребительской и производственной функции, учитывание корректировки доходов в связи с изменением чистой доли домашних хозяйств в резервах пенсионных фондов, а также разницы в доли в расходах значимых позиций влияющих на эту категорию. Целью анализа было предложение изменений в методах расчетов, приводящих к сближению значения этого показателя в микро и макроэкономическом масштабе.